

The Effect of Reality -Based Pre-marital Instruction on Type Decision Making and Marriage Self-Efficacy in Single Boys

Habib Jokar¹, Zahra Yousefi^{2*}, Hajar Torkan³

1- PhD in Counseling, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.

2- Assistant Professor, Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.

3-Assistant Professor, Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.

Corresponding author: Zahra Yousefi, Assistant Professor, Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran.

E-mail: z.yousefi@khuisf.ac.ir

Received: 14 Aug 2022

Accepted: 4 Feb 2023

Abstract

Introduction: A successful marriage is a dynamic growing relationship in which both partners continue to grow to achieve personal satisfaction. The aim of the present study was to investigate the effect of reality-based premarital education on the type of decision-making and marriage self-efficacy among single boys in Bushehr.

Methods: The design of the present study was a quasi-experimental study with a pre-test and post-test design with a control group. The statistical population of this study included single boys and students in Bushehr. The research sample consisted of 30 people who were selected by the available sampling method and were randomly assigned to the experimental group and the control group. Participants answered the questionnaires of Scott and Bruce's Decision Making Style Questionnaires and the Marital Self-efficacy Scale of Dibaj et al. Data were analyzed using multivariate analysis of covariance.

Results: The results showed that training increased the average of rational decision-making styles ($p=0.01$ and $F=25.15$) and decreased intuitive styles ($p=0.002$ and $F=21.35$), dependence ($p=0.002$ and $F=12.67$), immediate ($p=0.006$ and $F=6.40$), avoidant ($p=0.01$ and $F=15.81$) and increasing marriage self-efficacy ($p=0.001$ and $F=74.74$) was effective compared to the control group. It has been effective. ($p < 0.05$).

Conclusions: According to the results, it can be concluded that one of the effective ways to improve the decision-making power and self-efficacy of marriage is reality-based pre-marriage education as an effective intervention for young people on the verge of marriage.

Keywords: Reality-based premarital education, Type of decision making, Marriage self-efficacy.

تأثیر آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در پسران مجرد

حییب جوکار^۱، زهرا یوسفی^{۲*}، هاجر ترکان^۳

۱- دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
 ۲- استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
 ۳- استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

نویسنده مسئول: زهرا یوسفی، استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران
 ایمیل: z.yousefi@khuif.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۵/۲۳

چکیده

مقدمه: ازدواج موفق یک رابطه رو به رشد پویاست که در آن هر دو شریک زندگی برای رسیدن به رضایت شخصی به رشد خود ادامه می دهند. پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در بین پسران مجرد در شهر بوشهر انجام شد.

روش کار: طرح پژوهش حاضر از نوع مطالعه نیمه تجربی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل پسران مجرد و دانشجوی شهر بوشهر بود. نمونه پژوهش شامل ۳۰ نفر بود که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و به طور تصادفی در گروه آزمایش و گروه کنترل گمارده شدند. شرکت کنندگان به پرسشنامه های سبکهای تصمیم گیری اسکات و بروس و مقیاس خودکارآمدی ازدواج دیباج و همکاران (پاسخ دادند. داده ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیری تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که آموزش بر افزایش میانگین سبکهای تصمیم گیری عقلایی ($F=25/15$ و $p=0/01$) و کاهش سبکهای شهودی ($F=21/35$ و $p=0/002$)، وابستگی ($F=12/67$ و $p=0/002$)، آنی ($F=6/40$ و $p=0/006$)، اجتنابی ($F=6/40$ و $p=0/01$) و $F=15/81$) و افزایش خودکارآمدی ازدواج ($F=74/74$ و $p=0/001$) نسبت به گروه کنترل موثر بوده است.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصل می توان نتیجه گرفت یکی از راههای موثر برای بهبود قدرت تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج، آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور مداخله ای موثر برای جوانان در آستانه ی ازدواج است.

کلیدواژه ها: آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور، نوع تصمیم گیری، خودکارآمدی ازدواج.

مقدمه

ازدواج، پیوندی مشترک بین دو نفر با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین (۱) و یک فرایند مهم و طبیعی مبتنی بر رابطه ای ارادی و آگاهانه است (۲) که یکی از پیچیده ترین روابط انسانی که بنیاد اساسی خانواده بر آن استوار است (۳). روش، قوانین و معیارهای انتخاب همسر از یک فرهنگ به فرهنگ دیگر و همچنین

از یک جامعه به جامعه دیگر متفاوت می باشد. افراد گاهی همسر خود را با انتخاب خودشان انتخاب می کنند و بعضی اوقات توسط افراد دیگری مانند خانواده و غیره به آن معرفی و انتخاب می شود (۴). به هر حال ازدواج هم مانند دیگر پدیده های اجتماعی در هر جامعه ای، دارای هنجار خاص آن جامعه می باشد (۵). ازدواج موفق یک رابطه رو به رشد پویاست که در آن هر دو شریک زندگی برای رسیدن به

حبیب جوکار و همکاران

به خوبی می‌تواند از مهارت‌های یادگرفته در زندگی خود در سازماندهی به ازدواج استفاده کند. به هر حال همان‌گونه که اشاره شد نوع تصمیم‌گیری و خودکارآمدی می‌تواند در ازدواج افراد موثر باشد و در عین حال روی گردانی مردان مجرد از ازدواج می‌تواند مربوط به نوع تصمیم‌گیری، خودکارآمدی ازدواج و عدم مسئولیت‌پذیری در زندگی باشد و یکی از درمان‌های موثر و مفید در این زمینه واقعیت‌درمانی مبتنی بر نظریه انتخاب است. واقعیت‌درمانی یک روش مشاوره و روان‌درمانی است که ویلیام گلاسر آن را بنیان‌گذاری کرده و شیوه‌ای مبتنی بر عقل سلیم و درگیری‌های عاطفی، که در آن بر واقعیت، قبول مسئولیت و شناخت امور درست و نادرست و ارتباط آن‌ها با زندگی روزمره فرد تأکید می‌شود (۱۳). نظریه انتخاب معتقد است هنگامی که افراد در ارضای نیازهای خود ناکام می‌شوند، دست به رفتار می‌زنند، یعنی رفتار و عمل خاصی را انتخاب می‌کنند تا شاید بدان وسیله نیازشان را برآورده کنند (۱۴). در حوزه پیشینه پژوهش، تحقیقات محدودی انجام گرفته است از جمله پژوهش سلطانیو (۱۵) که واقعیت‌درمانی به شیوه گروهی یک روش موثر برای افزایش باورهای خودکارآمدی، شادکامی و کاهش تعارضات زناشویی می‌باشد، قریشی و بهبودی (۱۶) که آموزش واقعیت‌درمانی گروهی به عنوان روشی مناسب و مؤثر در افزایش خودکارآمدی تحصیلی و تنظیم هیجان دانش‌آموزان در مداخلات درمانی و بالینی می‌توان استفاده نمود، آهنچیان و عصارودی (۱۷) مطرح کرد که سبک تصمیم‌گیری غالب در بیشتر افراد سبک منطقی است، اصغرزاده (۱۸) که آموزش واقعیت‌درمانی باعث افزایش مولفه‌ی رشد فردی و بهبود خودکارآمدی شده است، رایسا، آزا، ریمادانی و دایا (۱۹) نشان داد که به تعویق انداختن ازدواج، به واسطه یک شکلی از مراحل تصمیم‌گیری است. همچنین تصمیم‌گیری تحت تأثیر عوامل فرهنگی، عوامل اجتماعی، عوامل شخصی و عوامل روانی است، راجور (۲۰) نیز در تحقیق خود تأثیر تئوری انتخاب و واقعیت‌درمانی را در کنترل درونی و عدم کنترل دیگران، افزایش اعتماد به نفس و عزت نفس را در زنان و مردان را نشان داد، همسو می‌باشد. پژوهش‌های محدودی در مورد اثربخشی این درمان بر دیگر متغیرهای روانی موثر بر ازدواج صورت گرفته است. لذا انجام پژوهشی که میزان اثربخشی واقعیت‌درمانی را بر نوع تصمیم‌گیری و خودکارآمدی ازدواج پسران مجرد را نشان دهد، نه تنها

رضایت شخصی به رشد خود ادامه می‌دهند (۶). خانواده سالم، زیر بنای سلامت جامعه است و در امر ازدواج و تشکیل خانواده اهداف و انگیزه‌هایی چون میل بشر به تداوم نسل، نیاز اقتصادی و نیاز روحی و دیگر عوامل دخیل بوده که این عوامل در دوره‌های مختلف تاریخ بشری متغیر بوده است (۷).

یکی از عواملی که سبب تأخیر در ازدواج می‌شود و نقش موثری در ازدواج به هنگام و به موقع دارد نوع تصمیم‌گیری می‌باشد. تصمیم‌گیری برای ازدواج یکی از تصمیم‌های مهم زندگی افراد است، بنابراین داشتن انتظار غیر واقع بینانه از خود، دیگران و جامعه می‌تواند بر باورها و انگیزه‌های افراد برای داشتن یک تصمیم مناسب و به موقع در ازدواج موثر باشد. بنابراین تصمیم‌گیری انتخاب یک راهکار از میان گزینه‌های مختلف است. بر اساس نحوه برخورد و واکنش افراد در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری، سبک تصمیم‌گیری افراد مشخص می‌شود. اسکات و بروس در پژوهش خود پنج سبک تصمیم‌گیری که شامل سبک تصمیم‌گیری عقلایی، شهودی، وابستگی، آنی و اجتنابی را مطرح نمودند (۸). هارن ۱۹۷۹ بیان می‌کند که موثرترین روش تصمیم‌گیری استفاده از سبک عقلانی است (۹). بنابراین به نظر می‌رسد نوع تصمیم‌گیری می‌تواند در افزایش خودکارآمدی ازدواج در افراد موثر واقع شود. بی‌شک خودکارآمدی به عنوان یکی از متغیر مهم در سازمان دادن به موضوعات مهم زندگی را نمی‌توان نادیده گرفت از این رو به نظر می‌رسد که خودکارآمدی در زمینه ازدواج نیز نقش مهمی دارد. باورهای خودکارآمدی، در نظریه شناختی-اجتماعی آلبرت بندورا، مطرح شده است. اینکه معیارهای رفتار تا چه اندازه درست برآورد شود، احساس خودکارآمدی را تعیین می‌کند (۱۰). منظور از خودکارآمدی ازدواج باور فرد به داشتن توانمندی در زمینه انتخاب درست، شناخت ملاکهای مهم انتخاب همسر و باور به داشتن مهارت در شناسایی و ارزیابی این ملاکها در خود و طرف مقابل تا رسیدن به انتخاب درست در جهت نایل شدن به رضایت زناشویی گفته می‌شود و مدیریت ازدواج و همسر است (۱۱). باورهای مربوط به خودکارآمدی از طریق نفوذ بر انتخاب، انگیزش، الگوهای فردی و واکنش‌های هیجانی بر اهداف و پیشرفت افراد موثر است. افراد باورهایی دارند که در کنترل و مسئولیت فردی نقش کلیدی ایفا می‌کند (۱۲). بنابراین به نظر می‌رسد کسی که خودکارآمدی ازدواج دارد

می تواند به تکمیل این شکاف پژوهشی تا حدی کمک نماید بلکه می تواند به غنای متون پژوهشی مربوط به سازه های روانشناختی ازدواج نیز موثر باشد از سوی دیگر می تواند برای مشاوران خانواده و ازدواج و همچنین آموزش مهارت های پیش از ازدواج سودمند باشد. بنابراین، هدف پژوهش پاسخ به این سوال بود که آیا آموزش واقعیت محور بر نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در پسران مجرد اثربخش است؟

روش کار

این پژوهش در چارچوب تحقیقات نیمه تجربی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل انجام گرفت و شامل یک گروه آزمایشی و یک گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل پسران مجرد و دانشجوی شهر بوشهر بود و نمونه گیری به شیوه در دسترس انجام شد. گروه آزمایش شامل ۱۵ نفر و گروه کنترل نیز شامل ۱۵ نفر بود. ملاک های ورود به پژوهش عبارت بودند از: پسران مجرد علاقه مند و متمایل به شرکت داوطلبانه در دوره آموزشی، دانشجو بودن، عدم ابتلا به بیماری روانی و جسمانی شدید و عدم شرکت در دوره آموزشی همزمان با این دوره بود. ملاک های خروج از پژوهش شامل عدم حضور به موقع در دوره، عدم همکاری در گروه و عدم انجام تکالیف بود. در این پژوهش با پخش فراخوان شرکت در طرح پژوهشی در مرکز دانشگاه فرهنگیان شهر بوشهر آغاز شد. پس از مراجعه افراد داوطلب، غربالگری بر اساس ملاک های شمول و مصاحبه ساخت یافته صورت گرفت. در نهایت ۳۰ نفر داوطلب که واجد شرایط بودند انتخاب شدند. سپس شرکت کننده ها به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) گمارده شدند و هر دو گروه پرسشنامه های سبک های تصمیم گیری و مقیاس خودکارآمدی ازدواج را تکمیل نمودند. پس از آن شرکت کننده های گروه آزمایش تحت آموزش گروهی پیش از ازدواج واقعیت محور، بر اساس رویکرد واقعیت درمانی گلاسر به مدت ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه ای یک بار در هفته قرار گرفتند و گروه کنترل هیچ مداخله ای دریافت نکرد. پس از پایان جلسات هر دو گروه آزمایش و کنترل مجدد به پرسشنامه های مذکور پاسخ دادند. به منظور اجرای آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور از بسته درمانی محقق ساخته بر اساس رویکرد واقعیت درمانی گلاسر، استفاده شد. طرح آموزشی

حاضر پس از تدوین مورد تایید سه نفر از متخصصان در حوزه ی مشاوره پیش از ازدواج قرار گرفت. بدین ترتیب اعتباریابی پروتکل حاضر انجام گرفت. پس از تدوین نسخه نهایی بر روی نمونه ی اصلی اجرا گردید. برای توصیف و تحلیل داده ها از شاخص های میانگین، انحراف معیار و از تحلیل کواریانس تک متغیری و چند متغیری برای آزمون فرض های آماری استفاده شد. برای گزارش و تفسیر نتایج از نرم افزار SPSS-22 استفاده گردید.

پرسشنامه سبک های تصمیم گیری (Decision Making

Style Questionnaire): پرسشنامه سبک های عمومی تصمیم گیری اسکات و بروس (۲۱) مشتمل بر ۲۵ سوال با طیف لیکرت می باشد. به منظور سنجش هر یک از سبک های تصمیم گیری در این پرسشنامه ۵ سؤال اختصاص داده شده است. دامنه نمرات در این پرسشنامه از ۲۵ تا ۱۲۵ است. روایی پرسشنامه سبک های عمومی تصمیم گیری مدیران در خارج از کشور توسط اسکات و بروس (۲۱) محاسبه گردید و روایی آن را بسیار بالا گزارش کردند و ضریب پایایی آن را برای هر یک از مقیاس ها با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه نموده که سبک عقلانی (۰/۸۵)، سبک شهودی (۰/۸۴)، سبک وابستگی (۰/۸۶)، سبک آنی (۰/۹۴)، سبک اجتنابی (۰/۸۷) می باشد.

مقیاس خودکارآمدی ازدواج (Marital Self-efficacy

Scale): مقیاس خودکارآمدی انتخاب همسر دیباج و همکاران (۱۱) دارای ۱۱ گویه است که با هدف بررسی خودکارآمدی فرد در زمینه انتخاب همسر برای اولین بار در ایران ساخته شده و جهت بررسی روایی محتوایی به تایید پنج متخصص رسیده است. ضریب پایایی آن ۰/۸۹ بدست آمده است. به منظور بررسی این پرسشنامه هم زمان به همراه خودکارآمدی عمومی شوارتز و جروسالم (۱۹۹۵) بر روی ۴۳ جوان در مرحله انتخاب همسر اجرا شد و ضریب همبستگی ۰/۶۲ بدست آمد که در سطح $P < 0/05$ معنی دار شده است. پاسخ دهندگان باید در یک مقیاس ۵ درجه ای از یک (کاملاً غلط است) تا ۵ (کاملاً درست است) میزان درست بودن هر گویه را در مورد خودشان مشخص کنند. سؤالات ۱-۴ و ۸-۱۰ به صورت معکوس نمره گذاری می شود. سپس نمره گویه ها با هم جمع می شود تا نمره کلی بدست آید. هر چه نمره بالاتر باشد، احساس خودکارآمدی فرد در حوزه انتخاب همسر بالاتر است. کمینه و بیشینه نمره این مقیاس ۱۱ و ۵۵ است. این مقیاس برای ارزیابی احساس

حبیب جوکار و همکاران

خودکارآمدی انتخاب همسر طراحی شده است و هدف آن
پیش بینی میزان احساس کفایت فرد در زمینه اداره جلسات
خواستگاری و مراحل بررسی طرف مقابل و معرفی خود
طرف مقابل تا رسیدن به انتخاب درست است.

جدول ۱: خلاصه محتوای جلسات آموزشی پیش از ازدواج واقعیت محور

جلسه اول	آشنایی اعضای گروه با یکدیگر، آشنایی با قوانین گروه، بیان ضرورت ازدواج و آموزش پیش از ازدواج، بیان چهار سبک ازدواج و مهارت و شرایط تحقق ازدواج موفق
جلسه دوم	شناسایی موانع (هیجانی، شناختی و رفتاری) تحقق ازدواج موفق، شناسایی موانع و نقش ازدواج در قالب تئوری انتخاب
جلسه سوم	بررسی نگرش اعضا نسبت به خود و شناخت نیازهای اساسی و خواسته هایشان، کشف نظام اعتقادی فرد و اطرافیان در مورد کنترل درونی و بیرونی، آموزش روحیه خودشناسی و خویشتن پذیری مطابق با توانمندیها و بررسی نقش نظام اعتقادی فرد در انتخاب همسر
جلسه چهارم	آشنایی افراد با مفهوم دنیای کیفی، بررسی رابطه دنیای کیفی با پنج نیاز اساسی، شناسایی اهمیت و نقش نیازها با توجه به دنیای کیفی در ازدواج افراد
جلسه پنجم	آشنایی افراد با مفهوم رفتار کامل، نقش و تاثیر مولفه‌های رفتار کامل (فیزیولوژی، احساس، تفکر و عمل) در رفتار افراد و ملاکهای انتخاب همسر، ارائه فهرستی از نیازهای اساسی و ارائه تکلیف خانگی
جلسه ششم	تهیه فهرستی از عادت های رفتاری افراد (تمرین عملی)، شناخت عادات رفتاری مهر آمیز در رفتار، ارزیابی تاثیرات عادات رفتاری مهرآمیز در ارتباط با دیگران، ارائه تکلیف خانگی
جلسه هفتم	شناخت عادات رفتاری مخرب در رفتار، ارزیابی تاثیرات عادات رفتاری مخرب در ارتباط با دیگران، مقایسه عادت های رفتاری مخرب و مهرآمیز در ارتباط با دیگران و بررسی تاثیرات هر کدام از عوامل در ارتباطات بین فردی
جلسه هشتم	آشنایی افراد با مفهوم سیستم WDEP (خواسته ها، جهت و انجام دادن، خود ارزیابی و برنامه ریزی)، به کارگیری WDEP برای بررسی روند ارضای نیازهای اساسی از طریق رفتار کامل، شناسایی اقدامات افراد برای رسیدن به خواسته های خود (تمرین عملی)، ارائه تکلیف خانگی
جلسه نهم	بررسی جهت گیری کلی افراد در مورد خواسته و نیازهای خودشان، بررسی خواسته های افراد در مورد ازدواج، بیان ویژگیهای طرح ریزی یک رفتار جدید (تمرین عملی)، خود ارزیابی رفتار خودشان در گروه و ارائه تکلیف خانگی
جلسه دهم	شناسایی حیطه‌های گفتگو بین افراد در جلسات آشنایی ازدواج بر اساس مطالب گفته شده در گروه، جمع بندی جلسات، پرسش و پاسخ.

یافته ها

ویژگیهای جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش، دانشجویان پسر دانشگاه فرهنگیان بودند که در رشته های آموزش ابتدایی، زبان انگلیسی، راهنمایی و مشاوره، علوم اجتماعی و تربیت بدنی در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند و محدوده سنی شرکت کنندگان ۱۸ تا ۲۴ سال بوده است که در جدول ۲ ویژگیهای جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش ارائه شده است.

جهت رعایت ملاحظات اخلاقی پژوهش، حضور داوطلبانه در جلسات آموزشی- درمانی و کسب رضایت آگاهانه کامل برای شرکت در جلسات در نظر گرفته شد. همچنین در مورد روش اجرا، هدف انجام تحقیق، فواید، ماهیت و مدت تحقیق به شرکت کنندگان اطلاعات کامل داده شد و کلیه مراحل اجرای پژوهش زیر نظر استاد راهنما انجام شد. این پژوهش برگرفته از رساله دکتری مشاوره و دارای کد اخلاق (IR.IAU.KHUISF.REC.۱۳۹۹.۲۵۹) از کمیته اخلاق در پژوهش علمی می باشد.

جدول ۲: ویژگیهای جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

ردیف	رشته تحصیلی	مقطع تحصیلی	محدوده سنی	جنسیت
۱	آموزش ابتدایی	کارشناسی	۱۸ تا ۲۴ سال	پسر
۲	زبان انگلیسی	کارشناسی	۱۸ تا ۲۴ سال	پسر
۳	راهنمایی و مشاوره	کارشناسی	۱۸ تا ۲۴ سال	پسر
۴	علوم اجتماعی	کارشناسی	۱۸ تا ۲۴ سال	پسر
۵	تربیت بدنی	کارشناسی	۱۸ تا ۲۴ سال	پسر

در جدول ۳ میانگین و انحراف استاندارد ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج بر اساس گروه آزمایش و کنترل نشان داده شده است.

جدول ۳. میانگین و انحراف استاندارد ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج براساس گروه آزمایش و کنترل

متغیر	گروه آزمایش		گروه کنترل	
	SD	M	SD	M
سبک عقلایی	۱۷/۶۰	۲±/۱۶	۱۶/۸۰	۲±/۲۷
	۲۰/۵۳	۲±/۴۱	۱۶/۶۰	۲±/۶۱
سبک شهودی	۱۶/۸۰	۲±/۸۰	۱۷/۴۰	۲±/۸۹
	۱۳/۶۶	۲±/۶۶	۱۷/۳۳	۳±/۴۱
سبک وابستگی	۱۵/۳۳	۲±/۳۸	۱۴/۴۶	۲±/۴۷
	۱۲/۲۰	۲±/۳۰	۱۳/۸۰	۲±/۷۵
سبک آنی	۱۱/۸۶	۳±/۶۴	۱۲/۸۰	۳±/۱۶
	۱۰/۸۰	۳±/۶۶	۱۳/۷۳	۳±/۶۳
سبک اجتنابی	۱۲/۶۶	۳±/۴۳	۱۳/۰۱	۲±/۶۷
	۱۱/۰۰	۳±/۱۳	۱۴/۰۰	۲±/۵۹
خودکارآمدی ازدواج	۳۲/۶۷	۳±/۹۲	۳۲/۸۰	۵±/۰۰
	۳۵/۸۶	۳±/۹۰	۳۱/۱۳	۴±/۷۰

نتایج جدول ۳، نشان داد که نمرات ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در پس‌آزمون گروه آزمایش روش بسته آموزشی واقعیت-حور نسبت به گروه کنترل تغییر کرده است و میانگین نمرات در این متغیرها در گروه‌های آزمایش نسبت به پیش‌آزمون کاهش پیدا کرده است. جهت بررسی نرمال بودن نمرات ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج از آزمون شاپیرو ویلک استفاده شد. نتایج نشان داد که نمرات آزمون شاپیرو ویلک در ابعاد نوع تصمیم گیری (سبک عقلایی، سبک شهودی، سبک وابستگی، سبک آنی و سبک اجتنابی) و خودکارآمدی ازدواج نرمال است ($p > 0/05$). بنابراین احتمال خطای نوع اول وجود دارد، فرض صفر رد نمی‌شود و رای به نرمال بودن داده‌ها داده می‌شود. به منظور بررسی برابری واریانس‌های متغیرهای ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج از آزمون لوین استفاده شد. نتایج نشان داد، در آزمون لوین، برابری واریانس‌های متغیرهای وابسته ابعاد نوع تصمیم گیری (سبک عقلایی،

سبک شهودی، سبک وابستگی، سبک آنی و سبک اجتنابی) و خودکارآمدی ازدواج براساس بین دو گروه برابر می‌باشد ($p > 0/05$). به منظور برابری کواریانس‌ها در نمرات ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در دو گروه از آزمون باکس استفاده شد. نتایج نشان داد در آزمون باکس تفاوت کواریانس‌های ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در دو گروه از آزمون باکس استفاده شد. نتایج نشان داد در جهت بررسی همگنی شیب خط رگرسیون، از آزمون واریانس برای بررسی مفروضه همگنی شیب رگرسیون برای متغیر ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج، استفاده شد که نشان می‌دهد، آزمون واریانس برای بررسی شیب رگرسیون در ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج با سطح معنی داری بزرگتر از $0/05$ تأیید شد. ($p > 0/05$). با توجه به تأیید پیش‌فرض‌ها به منظور مقایسه دو گروه از آزمون تحلیل کواریانس چند متغیری استفاده شد. در جدول ۴ نتایج این تحلیل نشان داده شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون کواریانس چند متغیری (اثر پیلائی) برای مقایسه میانگین نمرات دو گروه آزمودنی در متغیرهای وابسته

منابع	ارزش	F	DF فرضیه	DF خطا	P	اندازه اثر
اثر پیلائی	۰/۹۱	۲۷/۵۲	۶	۱۷	۰/۰۰۱	۰/۹۱

نتایج جدول ۴، نشان داد که تحلیل کواریانس چند متغیری برای مقایسه بین گروه آزمایش و کنترل در متغیرهای ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج نشان

می‌دهد که بین دو گروه آزمایش و کنترل با سطح معنی داری کمتر از $0/001$ اختلاف معنی داری وجود دارد، یعنی اثر مداخله درمانی بسته آموزشی پیش از ازدواج واقعیت

حیب جوکار و همکاران

تحلیل کوواریانس چند متغیری برای مقایسه دو گروه مورد مطالعه در متغیر ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در جدول ۵ گزارش شده است.

محور بر ترکیب خطی ابعاد نوع تصمیم گیری (عقلایی، شهودی، وابستگی، آنی و اجتنابی) و خودکارآمدی ازدواج معنی دار بوده است. نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری در متن

جدول ۵. نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری در متن تحلیل کوواریانس چند متغیری در ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج

نوع آزمون	منبع تغییرات	SS	DF	MS	F	p	اندازه اثر	توان آماری
پیش آزمون	سبک عقلایی	۱۰۸/۳۹	۱	۱۰۸/۳۹	۴۰/۳۸	۰/۰۰۱	۰/۶۵	۱/۰۰
	سبک شهودی	۱۲۳/۶۷	۱	۱۲۳/۶۷	۳۷/۹۱	۰/۰۰۱	۰/۶۳	۱/۰۰
	سبک وابستگی	۲۹/۰۳	۱	۲۹/۰۳	۱۶/۹۳	۰/۰۰۱	۰/۴۳	۰/۹۷
	سبک آنی	۸۸/۱۴	۱	۸۸/۱۴	۱۸/۳۱	۰/۰۰۱	۰/۴۵	۰/۹۸
	سبک اجتنابی	۶۶/۳۹	۱	۶۶/۳۹	۲۲/۳۷	۰/۰۰۱	۰/۵۰	۰/۹۹
	خودکارآمدی	۱۵۸/۰۴	۱	۱۵۸/۰۴	۷۴/۷۴	۰/۰۰۱	۰/۷۷	۱/۰۰
	سبک عقلایی	۶۷/۵۳	۱	۶۷/۵۳	۲۵/۱۵	۰/۰۰۱	۰/۵۳	۰/۹۹
	سبک شهودی	۶۹/۶۶	۱	۶۹/۶۶	۲۱/۳۵	۰/۰۰۲	۰/۴۹	۰/۹۹
	سبک وابستگی	۲۱/۷۳	۱	۲۱/۷۳	۱۲/۶۷	۰/۰۰۲	۰/۳۶	۰/۹۲
	سبک آنی	۳۰/۸۲	۱	۳۰/۸۲	۶/۴۰	۰/۰۰۶	۰/۲۲	۰/۸۰
گروه	سبک اجتنابی	۴۶/۹۴	۱	۴۶/۹۴	۱۵/۸۲	۰/۰۰۱	۰/۴۱	۰/۹۶
	خودکارآمدی	۱۵۸/۰۴	۱	۱۵۸/۰۴	۷۴/۷۴	۰/۰۰۱	۰/۷۷	۱/۰۰
	سبک عقلایی	۵۹/۰۶	۲۲	۲/۶۸				
	سبک شهودی	۷۱/۷۷	۲۲	۳/۲۶				
	سبک وابستگی	۳۷/۷۲	۲۲	۱/۷۱				
	سبک آنی	۱۰۵/۸۹	۲۲	۴/۸۱				
	سبک اجتنابی	۶۵/۲۷	۲۲	۲/۹۶				
	خودکارآمدی	۴۶/۵۱	۲۲	۲/۱۱				

۴۱ درصد از تغییرات سبک اجتنابی و ۷۷ درصد از تغییرات خودکارآمدی ازدواج مربوط به آموزش ها بوده است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف تاثیر آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج در پسران مجرد انجام شد. یافته‌ها نشان داد آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج پسران مجرد تاثیر معناداری داشته است. با وجود اینکه تاکنون پژوهش‌چندانی در خصوص تاثیر آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج انجام نشده است اما نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش سلطانلو (۱۵) که واقعیت درمانی به شیوه گروهی یک روش موثر برای

نتایج جدول ۵. نشان داد تفاوت میانگین در دو گروه در ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج معنادار است. این یافته به معنای این است که بین گروه‌های آزمایش و کنترل تغییر معناداری در میانگین نمره‌ی ابعاد نوع تصمیم گیری و خودکارآمدی ازدواج از پیش‌آزمون به پس‌آزمون به وجود آمده است. توان آماری سبک عقلایی معادل ۰/۹۹، توان آماری سبک وابستگی معادل ۰/۹۹، توان آماری سبک آنی معادل ۰/۸۰ و توان آماری سبک اجتنابی معادل ۰/۹۶ و خودکارآمدی ازدواج معادل ۱/۰۰۰ بود که نشان دهنده حجم نمونه مناسب برای یک چنین نتیجه گیری است. ضریب اتا نشان می‌دهد که ۵۳ درصد از تغییرات سبک عقلایی، ۴۹ درصد از تغییرات سبک شهودی، ۳۶ درصد از تغییرات سبک وابستگی، ۲۲ درصد از تغییرات سبک آنی،

افزایش باورهای خودکارآمدی شده است، قریشی و بهبودی (۱۶) که آموزش واقعیت درمانی گروهی به عنوان روشی مناسب و مؤثر در افزایش خودکارآمدی می باشد، آهنچیان و عصارودی (۱۷) مطرح کرد که سبک تصمیم گیری غالب در بیشتر افراد سبک منطقی است. اصغرزاده (۱۸) به این نتایج رسید که آموزش واقعیت درمانی باعث افزایش مولفه‌ی رشد فردی و بهبود خودکارآمدی شده است، رایسا، آزکا، ریمادانی و دایا (۱۹) نشان داد که به تعویق انداختن ازدواج، به واسطه یک شکلی از مراحل تصمیم گیری است. همچنین تصمیم گیری تحت تأثیر عوامل فرهنگی، عوامل اجتماعی، عوامل شخصی و عوامل روانی است، راجور (۲۰) نیز در تحقیق خود تأثیر تئوری انتخاب و واقعیت درمانی را در کنترل درونی و عدم کنترل دیگران، افزایش اعتماد به نفس و عزت نفس را در زنان و مردان را نشان داد، همسو می باشد. در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر ابعاد نوع تصمیم گیری می توان گفت که تصمیم گیری برای ازدواج یکی از تصمیم های مهم زندگی افراد است، بنابراین داشتن انتظار غیر واقع بینانه از خود، دیگران و جامعه می تواند بر باورها و انگیزه های افراد برای داشتن یک تصمیم مناسب و به موقع در ازدواج مؤثر باشد. نتایج یافته ها نشان داد آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر رویکرد واقعیت درمانی بر ابعاد نوع تصمیم گیری یعنی افزایش سبک عقلایی، کاهش سبک های شهودی، وابستگی، آنی و اجتنابی افراد مؤثر بوده است.

بنابراین در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر افزایش سبک عقلایی می توان گفت که از آنجا که در سبک عقلایی افراد ابتدا مسئله را به طور مشخص تعریف می کنند و در ادامه از یک روند معلوم و مشخص جهت انتخاب و اجرای بهترین راه حل ممکن برای رسیدن به اهداف استفاده می کند و در واقعیت درمانی مفاهیمی از قبیل تئوری انتخاب به افراد آموزش داده شد که سبب شده افراد در تصمیم گیری خود به شناسایی و ارزیابی نتایج هر راهکار از جنبه های مختلف پرداخته و در نهایت منجر به انتخاب بهترین راه حل ممکن در تصمیمات خود شوند. بنابراین می توان استنباط کرد که مجموع آموزش های این رویکرد توانسته سبک عقلایی را در افراد افزایش دهد. همچنین در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر کاهش سبک شهودی می توان گفت که از آنجا که در سبک شهودی فرد ملاک و منطق روشنی

در ارتباط با تصمیم خود ندارد، بلکه با اتکاء بر نگرش و فراست درونی خود آن چیزی را که فکر می کند صحیح است را عملی می کند. بنابراین می توان این استنباط را کرد که فنون و آموزش های رویکرد واقعیت درمانی به افراد این مهارت و توانمندی را داده که افراد با چالش ها و موانع تصمیم گیری درست آشنا شده و با توجه به تئوری انتخاب و مفهوم سیستم WDEP که از مفاهیم اصلی این رویکرد می باشد به افراد در انتخاب آگاهانه در امر ازدواج کمک کرده است. بنابراین انتظار می رود افراد بعد از این آموزش ها متوجه شده باشند که انتخاب برای ازدواج نمی توانسته فنی شهودی باشد و افراد باید به اطلاعات دقیق دست پیدا کنند، از این رو سبک شهودی کاهش یافته است. در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر کاهش سبک وابستگی می توان گفت که از آنجا که سبک وابستگی نشانگر عدم استقلال فکری و عملی فرد است و او در زمان تصمیم گیری از مشورت و راهنماییهای دیگران استفاده می کند. بنابراین در رویکرد واقعیت درمانی تأکید بر آن است که افراد مسئولیت انتخاب های خودشان را برعهده بگیرند و هسته نظریه انتخاب چیزی است که انتخاب می کنیم، بنابراین می توانیم یاد بگیریم که انتخاب های بهتری داشته باشیم. همچنین شناخت نیازهای اساسی به افراد کمک کرده که در تصمیمات خود از فرایند ناخودآگاه پیروی نکنند و استقلال افراد را برای گرفتن تصمیمات مهم زندگی از جمله ازدواج به هنگام افزایش داده است. بنابراین انتظار می رود افراد بعد از این آموزش ها متوجه شده باشند که در فرایند تصمیم گیری نیاز است که تصمیم نهایی را خودشان انتخاب کنند و وابسته به نظرهای دیگران اقدام نکنند. از رو مجموع آموزش ها توانسته سبک وابستگی را کاهش دهد. در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر کاهش سبک آنی می توان گفت که از آنجا که در سبک آنی افراد بر اساس هیجانات و احساسات عمل می کنند و این افراد گرایش دارند که تصمیم نهایی را کمترین زمان ممکن بگیرند. بنابراین در رویکرد واقعیت درمانی مفاهیمی به افراد آموزش داده شد که سبب شد به افراد کمک کند که به صورت ناگهانی تصمیم نگیرند و در مراحل زندگی در هنگام مواجهه با تصمیمات مهم زندگی طفره نروند و بعد از آشنایی با چالشها و موانع تصمیم گیری، بهترین انتخاب ممکن را داشته باشند. بنابراین از آنجا که مفاهیم این رویکرد

مخصوصاً مرحله ازدواج با چالشهای آن آشنا و بهترین انتخاب ممکن را داشته باشند. همچنین در آموزش‌ها افراد به این توانمندی رسیدند که از تاثیرات شناخت نیازهای اساسی و کشف نظام اعتقادی در مورد کنترل بیرونی و درونی بر انتخاب همسر آگاهی پیدا کرده و همه موارد اشاره شده سبب شد که مفاهیم این رویکرد بر افزایش خودکارآمدی ازدواج در افراد موثر واقع شود و نتایج این پژوهش نیز این یافته‌ها را تایید کرده است. از محدودیتهای پژوهش این بوده که به دلیل شیوع بیماری کرونا جلسات آموزشی به صورت آنلاین برگزار گردید و همچنین جامعه مورد هدف تنها پسران مجرد بودند لذا پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی دختران مجرد هم با همین متغیرها مورد بررسی قرار بگیرند. بنابراین پیشنهاد می‌شود نتایج این پژوهش را مشاوران و روانشناسان ازدواج و خانواده در مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی استفاده نمایند.

نتیجه گیری

بنابراین نتایج حاکی از تأثیر آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر نوع تصمیم‌گیری و خودکارآمدی ازدواج پسران مجرد بود؛ و می‌توان از آن به عنوان یک مداخله مهم و کلیدی در حوزه مشاوره پیش از ازدواج بکار گرفته شود. همچنین، نتایج این تحقیق می‌تواند مورد استفاده متخصصان مشاوره خانواده و ازدواج قرار بگیرد.

سیاسگزارى

از تمامی کسانی که در این پژوهش با ما همکاری کردند و به عنوان شرکت کننده وقت خود را در اختیار این پژوهش قرار دادند، قدردانی و تشکر می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌نمایند که هیچ گونه تضاد منافی در مطالعه حاضر وجود نداشته است.

بیشتر بر واقعیت و انتخاب آگاهانه تاکید دارد لذا توانسته سبک تصمیم‌گیری آنی را کاهش دهد. در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر کاهش سبک اجتنابی می‌توان گفت که از آنجا که در سبک اجتنابی افراد گرایش دارند که تا جای که برایشان ممکن است تصمیماتی که با آنها روبه رو می‌شوند را به عقب انداخته و از موقعیت‌های تصمیم‌گیری اجتناب کنند. بنابراین در رویکرد واقعیت‌درمانی بیشتر بر پذیرش مسئولیت انتخاب تاکید می‌شود لذا آموزش فونونی از قبیل تئوری انتخاب، شناخت پنج نیاز اساسی و رفتار کامل توانسته به افراد دارای این سبک تصمیم‌گیری کمک کند. بنابراین می‌توان این استنباط را کرد که فنون و آموزش‌های رویکرد واقعیت‌درمانی به افراد توانسته سبک اجتنابی را کاهش دهد.

در تبیین اثربخشی روش آموزش پیش از ازدواج واقعیت محور بر خودکارآمدی ازدواج می‌توان گفت که بی‌شک خودکارآمدی به عنوان یکی از متغیر مهم در سازمان دادن به موضوعات مهم زندگی را نمی‌توان نادیده گرفت از این رو به نظر می‌رسد که خودکارآمدی در زمینه ازدواج نیز نقش مهمی دارد. بنابراین منظور از خودکارآمدی ازدواج باور فرد به داشتن توانمندی در زمینه انتخاب درست، شناخت ملاکهای مهم انتخاب همسر و باور به داشتن مهارت در شناسایی و ارزیابی این ملاکها در خود و طرف مقابل تا رسیدن به انتخاب درست در جهت نایل شدن به رضایت زناشویی گفته می‌شود و مدیریت ازدواج و همسر است. از آنجا که روش آموزش پیش از ازدواج مبتنی بر رویکرد واقعیت‌درمانی نوعی روش است که با تکیه بر آن و با توجه به مفاهیم واقعیت، مسئولیت، و تفکیک امور درست و نادرست در زندگی فرد به رفع مشکلات او کمک می‌شود. بنابراین در این رویکرد مفاهیمی به افراد آموزش داده شد که سبب افزایش یافتن آگاهی‌های افراد از ملاکهای انتخاب درست همسر و این که چگونه افراد قبل از انتخاب همسر به این توانمندی دست پیدا کنند که در تمامی مراحل زندگی

References

1. Mokhtari S, Yosefi Z, Manshaee G. Identification of the Marriage Delay Phenomenon in Girls: A Grounded Theory. *Journal of Applied Family Therapy*. 2021 Jun 22; 2(2):46-66. [In Persian]
2. Harvey, M. A comprehensive book on couple therapy. Translated by Ahmadi, Khodabakhsh,

- Akhavi, Zahra, Rahimi, Ali Akbar. Second edition. Tehran: Danje Publications. 2018.
3. Waite LJ, Luo Y, Lewin AC. Marital happiness and marital stability: Consequences for psychological well-being. *Social Science Research*. 2009 Mar 1; 38(1):201-12. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2008.07.001>
4. Arif N, Fatima I. Marital satisfaction in different

- types of marriage. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*. 2015; 13(1):36.
5. Jokar H, Yousefi Z, Torkan H. Explanation of untimely celibacy of educated men in Bushehr: A qualitative study. *Journal of Family Psychology*. 2021 Aug 17; 7(1):133-46. [In Persian]
 6. Dey S, Ghosh J. Factors in the distribution of successful marriage. *International Journal of Social Sciences and Management*. 2016 Jan 21; 3(1):60-4. <https://doi.org/10.3126/ijssm.v3i1.14315>
 7. Jokar H, Yousefi Z, Torkan H. Exploring the components of a comprehensive model governing successful marriages: A qualitative study. *Journal of qualitative Research in Health Sciences*. (Acceptance, 28 Aug, 2021). [In Persian] <https://doi.org/10.34172/jqr.2022.01>
 8. Spicer DP, Sadler-Smith E. An examination of the general decision making style questionnaire in two UK samples. *Journal of Managerial Psychology*. 2005 Mar 1. <https://doi.org/10.1108/02683940510579777>
 9. Blustein DL, Phillips SD. Relation between ego identity statuses and decision-making styles. *Journal of Counseling Psychology*. 1990 Apr; 37(2):160. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.37.2.160>
 10. Schultz D, Schultz s. *Personality theories*. Translated by Yahya Seyed Mohammadi. 41st edition. Tehran: Edition Publications. 2018.
 11. Dibaj F, Etemadi O, Bahrami F, Abedi, M, Fatehizade, M. *Compilation of the native educational model and pre-marital counseling and investigating the effect of model-based educational package on the skills and self-efficacy of the wife*. Doctoral dissertation, Faculty of Psychology and Educational Sciences. University of Esfahan. (2014). [In Persian]
 12. Bandura A. *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. 1986.
 13. Prochaska J, Norcross J. *Theories of psychotherapy*. Translated by Yahya Seyed Mohammadi, 7th edition. Tehran: Rushd Publications. 2010.
 14. Corey, J. *Theory and application of group counseling*. Translated by Zahrakar, Kianoosh, Mohsenzadeh, Farshad, Heydarnia, Ahmed, Sami, Abbas and Bostani, Alireza. 7th edition. Tehran: Edition Publications. 2016.
 15. Sultanlou F. The effectiveness of group-based reality therapy on self-efficacy beliefs, happiness and reducing marital conflicts in married women. *New ideas of psychology quarterly*. 2019 May 10; 3(7):1-21 [In Persian]
 16. Ghoreishi M, Behboodi M. Effectiveness of Group Reality Therapy on Emotion Regulation and Academic Self-efficacy of Female Students. *Community Health*. 2017; 4(3):233-43. [In Persian]
 17. Ahanchian MR, Assarroudi A. The relationship between decision-Making style and self-directed learning in anesthesiology students. (2015): 24-32. [In Persian] <https://doi.org/10.18869/acadpub.mcs.2.1.24>
 18. Asgharzadeh, Z. *The effect of reality therapy training in a group manner on psychological well-being, coping strategies and self-efficacy of female high school students in Darcheh*. Master's thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences. University of Esfahan. 2014. [In Persian]
 19. Raissa PF, Azka ZS, Rimadhanti N, Dyah SS. *Decision making to delay marriage of women in early adult phase*. Inproceeding 2nd International Seminar on Psychology 2019 Apr 27.
 20. Rachor RE. *An evaluation of the First Step PASSAGES domestic violence program*. *Journal of Reality Therapy*. 1995.
 21. Scott SG, Bruce RA. *Decision-making style: The development and assessment of a new measure*. *Educational and psychological measurement*. 1995 Oct; 55(5):818-31. <https://doi.org/10.1177/0013164495055005017>